

“Registered by Australian Post —
Publication No. VAW 1215”
CATEGORY A

LETNIK XXVIII, ŠTEV. 1-2

JAN/FEB. 1982

PRIZNANJA OB DNEVU AVSTRALIJE

Na Dan Avstralije, 26 januarja se je napolnila velika dvorana Camberwell Civic Centra s pripadniki kakih 40 različnih etničnih skupin, katere danes stavlajo prebivalstvo Melbourna.

Prilika za to je bila slovenska večerja s plesom, na katero je povabil minister za Imigracijo in Etnične zadeve Viktorije g. J. Kenneth. Častni gost je bil minister g. Bill Borthwick, v svojstvu vršilca dolžnosti Premierja Viktorije in je kot tak tudi poklonil priznanja osebam, ki so se pokazale izredno zaslужne za uspešno vključevanje novonaseljencev v avstralske razmere. In sicer so priznanja dobili:

William Leslie Joseph Crofts, za svoje delo med naseljenci v predmestju Altona;

Margaret Enit Dewez, ki že preko dve desetletji dobrovoljno pomaga na seljencem;

Jozo Pavlovič, pod čigaj vodstvom se je veliko števile emigrantov vključilo, brez ozira na na etnično pripadnost, v življensko skupnost Geelonga;

Borislav Petrovič, eden prvih povojnih naseljencev, ki je nesebično posvetil svoj čas za integracijo srbske skupnosti v Viktoriji;

Eve Sher, ki je delovala in pomagala novo naseljencem v raznih režavah in Erica Margaret Wilson, ki je mnogo

let pomagala naseljencem pri preskrbi zaposlitve, družinskih problemih in raznih drugih zadevah.

Na večeru so bili prisotni tudi zastopniki vseh slovenskih organizacij v Melbournu. Sicer so sedeli vsak pri svoji mizi, toda kmalu po končani večerji so se pomočali v prijetnem prijateljskim vzdušju.

Minister Borthwick je že zgodaj opazil skupino S.D.M. in je potem tudi v svojem nagovoru posebej omenil gostoljubje, ki ga je doživel v Slovenski Bistrici.

Pri večerji sta bila prisotna tudi sestra in svak predsednika S.D.M. g. Prosenaka, ki se nahajata tu na obisku iz Slovenije. G. Borthwick ju je posebej omenil in jima ob ovaciji cele dvorane zaželet prijetne počitnice in zopetno svidenje pod Pohorjem.

G. Keneth pa je v svoje govoru povdaril, da se njegova generacija tukaj rojenih Avstralcev dobro zaveda v kako veliki meri so naseljenci obogatili Avstralijo s svojimi skušnjami, tradicijami in kulturo.

Priznanja osebam, zaslужnim za delo med naseljenci, se bodo podelila vsako leto na Dan Avstralije petim osebam, katere bo minister izbral izmed kandidatov, predloženih po organizacijah ali posameznikih.

Ob dnevu Avstralije. Deputy Premier Mr. W. Borthwick s soprogo pri mizi S.D.M. Od leve na desno stoje: Lojze Markič, Anica Markič, Mr. Borthwick, Mrs. Borthwick, Jože Brgoč, Stanko Prosenak; sede: Vilma Sekolec, Jože Sekolec (na obisku iz Slovenije), Marija Prosenak in Milena Brgoč.

Tudi pri mizi kluba "Jadran" je bilo veselo, saj so imeli s seboj veselo gdč. Bredo Čebulj iz Ljubljane (prva z desne).

Omizje "Planice" iz Springvala. Iz obrazov se kar bere kako so ponosni na uspehe.

ZELENA LUČ NA ELTHAMU

Članstvo je dalo zeleno luč.-
Od načrtov v izvedbo!

V novembru lani se je vršil splošni sestanek članstva S.D.M., na katerem je Upravni odbor prišel na dan z načrti za nove projekte, ki naj bi bili izvršeni v naslednjih par letih.

V nedeljo 6. decembra pa je članstvo na izredni skupščini odobrilo v načelu načrte ter način kako priti do potrebnega gotovine.

Po tehtnem in treznom razpravljanju na obeh teh sestankih je bilo soglasno sklenjeno naj vsak član S.D.M. sodeluje pri teh projektih z brezobrestnim posojilom, po možnosti vsaj v višini \$200, lahko pa tudi z več. Komur ne bi bilo možno posoditi vso vsoto naenkrat bo to lahko storil v obrokih po \$50.

Posojilo se bo pričelo vračati po preteklu dveh let v istem vrstnem redu kot je bilo sprejeto. To je, kdor je prvi posodil mu bo tudi prvemu vrnjeno.

Ker se je z nekaterimi projekti že pričelo in se mora z njimi tudi čimprej nadaljevati, je nujno potrebno, da se posojila nabereje v veliki meri že do konca februarja letos.

Glavni projekti, katerih celokupni stroški bodo med 60-70 tisoč dolarjev so v glavnem sledeči:

Streha nad balinišči, ki je seveda največji, a zato tudi najdražji projekt, je že dalj časa želja naših balinarjev. Izdatek zanjo je res velik toda računajo, da se bo kaj hitro povrnil z večjim in češčim obiskom na balinišču, s katerim

se bo povečalo tudi obratovanje kuhične in ostalih dejavnosti.

Eno glavnih in prepotrebnih del je tudi razširitev kuhinjskih prostorov ter instalacija dvigala za dovoz živil v zgornjo dvorano. Dvorana naj bi se olепšala in uredila tako, da bodo mogli obiskovalci ob vsakem času v njej udobno sedeti ter v miru uživati lep razgled na okolico.

V načrtu je tudi dokončna ureditev "vaškega trga" vrh hriba. Potem so na programu še nekatera manjša dela, katerih neka so že končana; kot na primer ohlajevanje dvorane. Naj še pričavimo, da je bil manjši znesek tega posojila namenjen tudi za nakup stavškega stroja za "Vestnik".

Kot je dejal blagajnik g. Stanko Penca na sestanku: Zadnji dve leti intenzivne štednje, odplačevanja dolgov in konsolidacije našega finančnega položaja so za nami. Umerjeni izdatki in prevdarno gospodarjenje preteklih dveh let nas je postavilo na trdno finančno bazo, s katere si lahko privočimo spet skok naprej.

S skupnim delom in naporom, katerega je članstvo S.D.M. pokazalo že v preteklosti bodo tudi načrti za naslednjih par let uspešno dokončani. Tako se bo postavila še trdnejša baza za še večje projekte, ki so bili začrtani že v samem začetku in, katerih vsaj eden nikakor ne bi smel pasti v pozabovo: Ureditev stanovanjskih možnosti za naše osamele in ostarele rojake.

vestnik

JE NEODVISNO GLASILO
SLOVENCEV V AVSTRALIJI

Lastnik:
Slovensko Društvo Melbourne

Predsednik:
Stan Prosenak

Tajnica:
Anica Markič

Odgovorni urednik:
Marijan Peršić

Upravno-uredniški odbor:
**Vasja Čuk, Sandra Krnel,
Dušan Lavrič, Jana Lavrič,
Božo Lončar, Karen Peršić,
Simon Špacapan, Peter Mandelj**

Rokopisov ne vračamo

Letno predplačilo \$6.00.
Cena številki 50¢.

Published by:
Slovenian Association Melbourne
P.O. Box 185, Eltham, Vic., 3095

Telephone:
Melbourne: 437 1226

Editor:
Marijan Peršić

Set-up and printed by:

Polyprint Pty. Ltd.

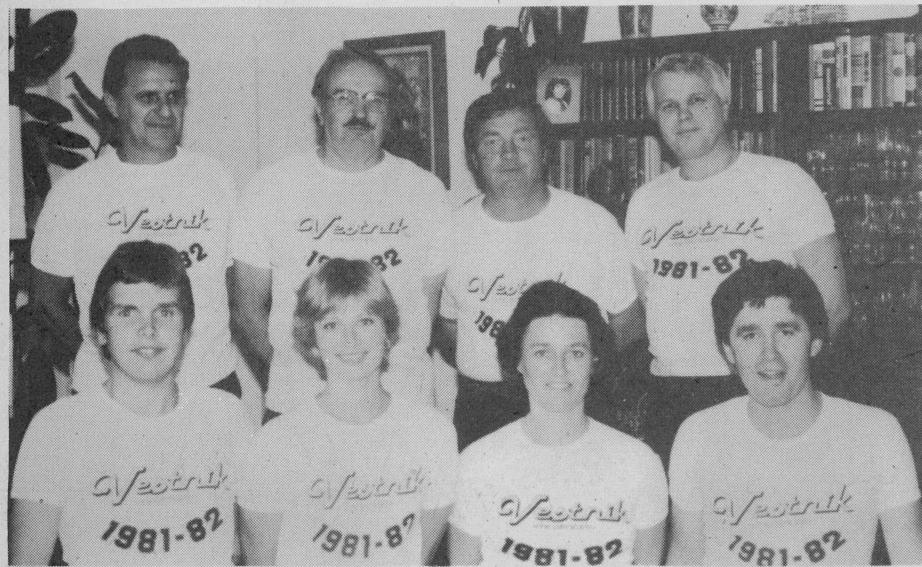
Price — Cena:
50¢.

Annual subscription — Letno:
\$6.00

Za podpisane članke odgovarja
pisec.

Rokopise ne vračamo.

SODELAVCI "VESTNIKA"

Od leve na desno stoje: Simon Špacapan, Marijan Peršić, Božo Lončar, Peter Mandelj;
 sede: Dušan Lavrič, Jana Lavrič, Karen Peršić in Vasja Čuk

PODPORE, A KOMU!

V informacijah, katere razpošiljajo različna ministerstva se dostikrat na veliko razpišejo o podporah, ki jih vlada nakazuje etničnim organizacijam. Po kakšnem kriteriju so te podpore razdeljene? Menda ima tisti, ki najbolj prosjači in je najglasnejši in si sam ne more ali ne zna pomagati najboljše možnosti. Ni dvoma, da tudi število volilnih glasov vpliva do neke mere. Morda pa je tudi vse določeno vestno v okviru pravil. Kdo ve, lahko le ugibamo. Dejstvo je, da imena slovenskih organizacij zelo, zelo redko zasledimo med onimi, ki jim oblast naklonila nekaj fikkov.

"Vestnik" je pred letom zaprosil za podporo, da si nabavi stavski stroj. Prošnja je šla naravnost na federalnega ministra za etnične zadeve. Klicani smo bili na razgovor z uradniki ministerstva, kjer nam je bilo na najprijaznejši način povedano, da pravila ne predvajajo pomoči za etnične časopise, pa tudi če jih izdajajo etnične organizacije na lastne stroške v svrhu splošnih informacij za pripadnike svoje etnične skupine na svojem etničnem jeziku. Jasno, da smo bili razočarani. Saj Slovenci tudi plačujemo davke in prav redko za kaj prosimo. Na drugi strani tudi nismo tako številčni, da bi se splaćalo privatnemu podjetniku izdajati časopis na slovenskem jeziku. Bomo pač morali še naprej delovati kot smo dosedaj in se zanesti samo na svojo požrtvovalnost in zavednost in skupno,

složno delo. Saj naše številke samo takrat nekaj pomenijo, kadar smo vsi skupaj.

Torej nazaj k podporam. Federalni minister je pred kratkim odobril podpore v višini \$400.000, ki bodo razdeljene v teku treh let med osem organizacij. Te so:

Yugosl-Australian Association in N.S.W.

Khmer Community in N.S.W.
Australian-Croatian Association in Victoria

Australian-Yugoslav Welfare Society in Victoria
Australian Council of Trade Unions, Victoria

Vietnamese Association, Brisbane
Free Vietnamese Fraternity Association of W.A.
W.A. Association of Polish Women.

Minister McPhee je ob tej priliki dejal, da bodo nakazane podpore Yugosl-Australian Association in N.S.W., Australian-Croatian Association in Victoria in Australian-Yugoslav Welfare Society in Victoria povečale pomoč velikemu številu naseljencev v Jugoslaviji ter, da so potrebe teh skupnosti velike posebno v primeru ostarelih.

Federalna vlada se je obvezala, da bo v teku 3 let razdelila med organizacije emigrantov 4 milijone dolarjev z namenom, da zaposlijo socialne delavce v svojih etničnih skupinah. Bomo Slovenci kaj deležni?

NAŠ JEZIK — NAŠA OBRAMBA

Kot najzahodnejša veja vseh slovanskih narodov so Slovenci tekom zgodovine bili verjetno pod največjim pritiskom tujih narodov in kultur. Zato so utrili tudi največ izgub.

Vse od Solnograda (Salzburg) pa do Vidma v furlanski nižini (Udine) je bil nekdaj dom Slovencev. Posledice pritiska Bavarscev s severa in Furlanov z juga ter istočnega odtujevanja, ki ga je prinašalo pokristjanjevanje ter kasneje politično-gospodarska nadvlada so v glavnem to, da danes Slovenija obsegata komaj tretinjo prvotnega ozemlja. Pa še ta bi bila izgubljena, da naši predniki niso obdržali svoj jezik in, da ga kasnejše generacije niso utrdile in postavile na stopnjo ostalih kulturnih jezikov.

Kdor ni podrejen ideji, ki popolnoma zanika vrednost obstoja narodnosti bo znal ceniti to zaslužo našega jezika. Obstaja Slovencev niso ohranili vojščaki z mečem ali gospodarstveniki z denarjem ne go predvsem naš slovenski jezik.

Časi se spreminjajo toda gotove resnice ostanejo za vedno. Tudi ta, da bo slovenski jezik tudi v bodoče ohranjalo slovensko identiteto, doma kot v tujini.

Poznani so problemi ki obstajajo v tem pogledu v stari domovini. Te bodo pač morali rešiti tam. Mi izven meja Slovenije pa imamo tudi dolžnost, vsaj tisti, ki smo zavedni, da slovenščino utrjujemo in ohranjamo.

V Avstraliji, posebno v Melbournu, je bilo že dokaj storjenega v tej smeri. Uspehi, ki jih je dosegla Slovenska učiteljska zveza Viktorije so nad vse zadovoljivi. Ostanejo pa nam še druga področja. Med drugimi tudi naša tiskana beseda. Ta ima najvažnejšo nalogo, saj lahko doseže vsak slovenski dom in prav vsakega poedinca. Pri tem mislimo predvsem na našo tukaj tiskano besedo, kajti ta nam daje tudi priliko, da se pri njej sami udejstvujemo, s svojimi pisanimi prispevkami.

"Vestnik" vrši v tem pogledu svojo dolžnost, kolikor mu je pač v danih možnostih mogoče. Prav tako tudi članstvo S.D.M., ki ga že 26 let vzdržuje. Toda s pomočjo vseh čitaljev bi se lahko njegovo finančno stanje, kakor vsebinska raven mnogo zboljšala. Ne z direktno denarno podporo nego predvsem s povečanjem števila naročnikov.

Prepričani smo, da večina naših čitaljev želi "Vestniku", da obdrži svoje mesto v avstralski slovenski javnosti in si ga še celo zboljša. To željo pa bomo lahko uresničili le s podporo vseh naših priateljev, katerim zato polagamo na srce: PRIDOBITE NAM NOVIH NAROČNIKOV! Pojasnite jim kako bodo le s skromno naravnino za vzdrževanje slovenščine v vrsticah našega "Vestnika" pomagali pri nadalnjemu uspevanju naših etničnih posebnosti in zahtev v Avstraliji.

OBVESTILO!

LEPOTICA 1982

Tudi letos bo S.D.M. na svojem letnem plesu v maju proglašeno naših mladih deklet za Lepotico Slovencev v Melbournu. Zato je že čas, da se vse one naše mladenke, ki bi rade doobile ta naslov pričnejo pripravljati za to priliko.

Pogoji za kandidatke so, da je eden njenih staršev Slovenskega rodu, da je neporočena in vsaj v sedemnajstem letu starosti. Ni pa potrebno, da je ona ali da so starši člani S.D.M.

Istočasno bo proglašena za Kraljico dobrodelnosti tista kandidatka, ki bo nabrala največjo vsoto prispevkov za projekte na Elthamskem hribu.

Prijave kandidatke sprejema ga Berta Žele, ki jo najlažje dobite na telefonu: 850 2398. Prijave pa se pošljejo lahko tudi pismeno na tajništvo S.D.M.

Upokojenska družina S.D.M. tudi vztrajno dodaja svoj prispevek k društvenim potrebam. Delo, ki ga vlagajo v nakupovanje dobitkov za svoj vsakomesečni srečolov ni brezplodno. Koncem preteklega leta so vplačali v društveno blagajno \$500. Kar pomeni zopet nekaj kamnov za naše projekte. Saj pravi naš pregovor: Kamen do kamna: palača.

ZDRAVNIK
za splošne bolezni
Dr. V. G. VELKOV, M.D.
317 High Street, Preston,
Victoria 3072
Telephone: 478 2163
ordinira od ponedeljka do petka:
od 9h dopoldne
do 7h popoldne
Vsako soboto:
9h — 12h dopoldne

V NOVO LETO

Slovenska družina v Melbournu je tudi konec leta 1981 pričakala v že običajni delavnosti.

Miklavž je obiskoval slovenske otroke po vseh slovenskih središčih Melbourn. Kot vedno je S.D.M. povezalo ta dan tudi z božičnico za svojo upokojensko družino, za katero so zopet pri-

pravili otroci slovenske dopolnilne šole pri S.D.M. majhen a prijeten program.

Vršile so se tudi Miklavževanja za odrasle in seveda tudi Silvestrovanje. Posebno "Jadran" je bil zadovoljen z obiskom na Silvestrovjanju, saj je bila nova dvorana, čeprav še v nedokončnem stanju nabito polna.

Otroci Slovenske nedeljske šole pri S.D.M. so za Miklavža pripravili prisrčen program pesmi, deklamacij in prizorčkov. Upokojenska družina S.D.M. in ostali prisotni so tako zopet doživelji lepo popoldne v dvorani S.D.M. na Elthamskem griču.

Damian Pišotek, Veronika Smrdelj ter Lydia Markič so se odlično izvedli kratek prizorček, kljub temu, da so težko čakali na Miklavžev prihod.

Slovensko društvo Planica, poroča—

Že pred Novim letom je nastopila huda vročina in sonce je neusmiljeno pripekalo. V tem času smo Planičarji imeli velike priprave za Novo-letne pridrite, poleg tega pa se je odbor dogovarjal, kako bi čim hitreje razrešili našo največjo nalogo — to je pokriti in pozidati naše nove društvene prostore. Pred nami je bilo ogromno dela. Ker smo marljivi, vestni in zavestni člani se tega dela nismo ustrašili.

Gospod Zemljič je s svojo skupino prizadevnih delavcev še pred Novim letom uspel, da je bila streha kmalu pokrita. Svoje delo so odlično opravili in to v rekordnem času. Posebna zahvala in priznanje prav vsem.

Ko je bilo to delo končano so poprijeli zidarji. Seveda je to delo težko, zahtevno, odgovorno in natančno. In

prav na te delavce je neusmiljeno žgalosonce, da delajo za našo slovensko skupnost.

No danes so uspehi zares vidni in imamo kaj pokazati, vendar delo še ni končano. Mnogo sobot in nedelj bo treba še žrtvovati, da bo naše začeto delo končano.

Dosti smo se preznojili; v to se vključujemo tudi ženske, katere smo na svoj način žrtvovale čas in dobro voljo, da bi bili društveni prostori čim preje do grajeni.

Uspehi, ki smo jih dosegli z našim skupnim delom, nas navdajajo s ponosom in nam vlivajo trdno voljo, da do kraja izpeljemo našo začeto zamisel.

METKA.

Dvorana "Planice" v Springvale je že pod streho.

Slovenci na etnični T.V.

naše ljudi: domotožje za rodnim krajem pa istočasno močne čustvene vezi na novo domovino.

Romana se je na tem programu zopet pokazala kot močan ambasador tukajšnje slovenske skupnosti.

Nekaj tednov za tem programom smo spet slišali slovensko ime in govorico na SCOOP-u. Tokrat so nam pokazali slavje ob priliki desetletnice "Jadrana" v Keilorju. Pokazali so nam športne in družabne aktivnosti, folklorne plese in razstavljeni predmeti narodnih del ter so seveda posneli tudi našo pesem.

Ga. Fanika Natlačen in predsednik "Jadrana", g. Frank Likar sta v razgovoru z reporterji, kot je pač možno v okviru zahtev T.V. snemanja, na zelo zadovoljiv način pojasnila delovanje društva ter razmerje, ki ga pripadniki slovenske etnične skupine imajo do nove domovine. To razmerje, kakor sta dejala, se kljub vsem čustvenim vezem, ki nas še priklepajo na Slovenijo, kaže v naši miselnosti in zavesti, da pripadamo v Avstralijo, kjer smo si zgradili obstoj, domove in družine in kjer je tudi bodočnost naših otrok.

Tudi ta program in posebno g. Likar in ga. Natlačenova so napravili utrditvi slovenskega imena in spoznavanju Slovencev v tukajšnji javnosti ogromno uslugo.

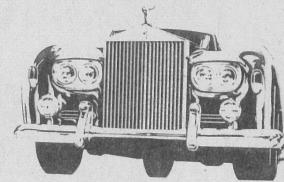
Še z večera ob proslavi Dneva Avstralije
Zgoraj: Predsednik "Jadrana" g. F. Likar s soprogo ter urednik "Vestnika" so se pridružili mizi športnikov S.D.M. za skupno fotografijo.

Spodaj: Predsednica Slovenske učiteljske zveze Viktorije ga. Aleksandra Ceferin z gospo in gospodom Mejačem iz Yalambie.

AVIATION MOTORS

TONE ZAGORC

(Next Door to Westgate Motor Inn)

9 Aviation Road,
LAVERTON, 3028
Telefon: 369 1363

- **Splošna avtomehanika**
- **Športna puškarna**

(Next Door to Westgate Motor Inn)

FOR COMPLETE CAR CARE SERVICES

- Dynamometer Tuning
- Distributor Analysis and Modification
- Computer Wheel Alignment and Front End Repairs
- Electronic Wheel Balance
- Discount Tyres
- All Types of Repairs

FREE QUOTES

Prodaja Lovskega orožja in municije

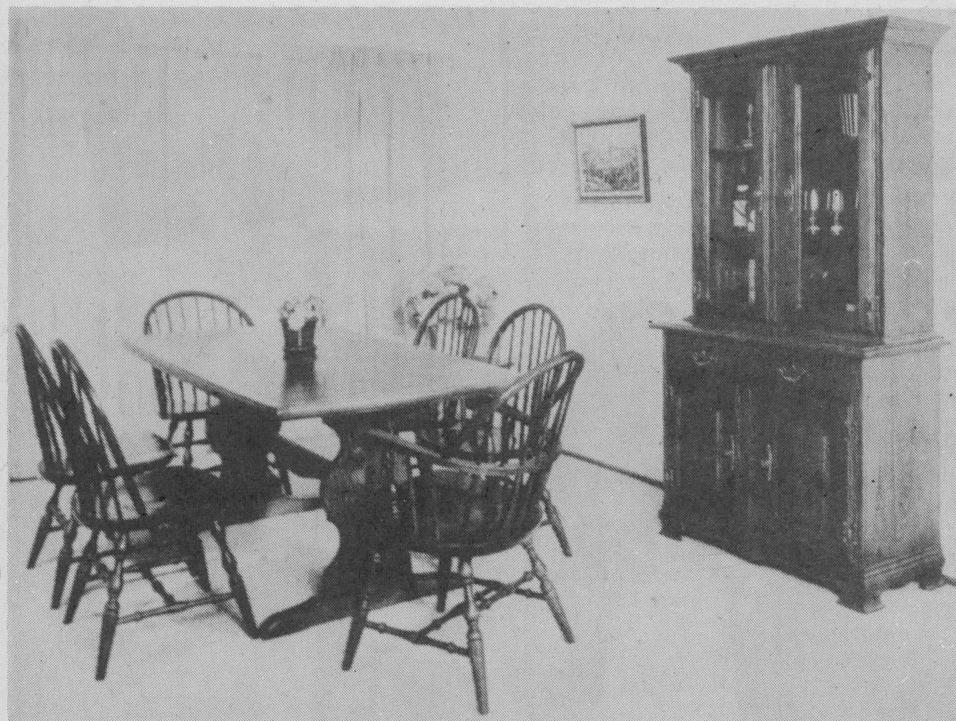

Podružnica Slovenijalesa iz Ljubljane
EURO FURNITURE Pty. Ltd.

Uvoz, Proizvodnja, Veleprodaja

Naše pohištvo iz masivne bukovine v kolonijalnem in modernem slogu je na prodaj v vseh znanih trgovinah s pohištvo širom Avstralije.

Nič ni lepšega od domačega bukovega gozda. Del te domačnosti je prav gotovo v naših izdelkih. Oglejte si široko izbiro v naših razstavilih salonih v tovarnah v Melbournu in Sydney ali pa nam pišite in poslali vam bomo brezplačni katalog.

SYDNEY

2A Bessemer Street,
BLACKTOWN,
N.S.W., 2148
Tel. (02) 621 8260

MELBOURNE

18—20 Glenvale Crescent,
MULGRAVE,
Vic. 3170
Tel. (02) 560 1000

Kako se je nosil Prešeren

Februar je mesec ko se spominjamo Prešerna, pesnika in svobodomisleca, ki ima največje zasluge, da se je slovenčina postavila v vrsto kulturnih jezikov ter, da smo jo Slovenci zadržali kot naš pismeni jezik in nismo prevzeli ilirščino, (nekako umetno mešanico hrvaščine in slovenčine), ki bi nam odvzela kar nas najbolj združuje: naš jezik.

Mnogo se lahko čita o Prešernu kot pesniku, manj kot vsakdanjem človeku. Zato ob tej priliki vzermamo iz "Naših razgledov" dele članka po naslovom: Kako se je nosil Prešeren.

Pred leti se je znova potrdilo, da obstaja samo ena Prešernova podoba, ki je nastala po njegovi naravnih predlogih, tj. Goldensteinov portret. A še tega je umetnik naslikal tako, kakor se je Prešerna spominjal leto po njegovi smrti (1850). Nobena druga upodobitev Prešerna ni nastala po njegovi naravnih predlogih.

Kot vir o tem, kako se je nosil Prešeren, lahko rabi od njegovih upodobitev torej edinole Goldensteinov portret, in sicer za zadnje obdobje pesnikovega življenja.

Vsekakor pove Goldensteinov portret le malo o tem, kako se je nosil Prešeren. S tega portreta je razvidna samo Prešernova pričeska, gladko obrit obraz, ovratnik srajce in pa del telovnika in sukunke. V zvezi s tem je treba povedati, da so portreti povečani, zlasti še v starejši dobi, vir za praznično ali ne povsem vsakdanjo obleko, obutev, pokrivalo, pričesko ipd., ne morejo pa obseči vseh prvin, ki sestavljajo širšo podobo o tem, kako se nekdo na splošno nosi. To je obsežnejše vprašanje, kakor pa ga lahko postavlja neka čisto določena upodobitev oblačilnega (in drugega, z njim najbesnejšo povezanega) videza. Ker za vprašanje, ki nas tu zanimala, Goldensteinov portret, kot rečeno, le malo pove, se je treba za naš namen v neprimerno večji meri oprijeti na zapisana pričevanja, ki jih ni nič manj kakor pričevanj o Prešernovem obrazu in sploh njegovi telesni podobi.

O slednji pa potrebujemo nekaj podatkov tudi za ta spis. Če hočemo dognati, kako se je nosil Prešeren, moramo najprej ugotoviti dvoje. – »Nekoč je tožil: S svojim krojačem imam križ! Prej, dokler sem bil še suh, je dejal: „Za tak viktega gospoda, je težko delati“. S tridesetim letom sem se začel rediti in s svojim štiridesetim letom sem mu že predebel, ker pravi, da je tako težko napraviti lepo se prilegajočo obleko tako koruplentnemu gospodu. Podobno poroča tudi Prešernova sestra Lenka: »Doktor je bil mlad zelo tanek. Proti 40-tim letom je postal precej obilen. Zadnje čase pa zelo debel.« (T. Zupan, Kako Lenka Prešernova svojega brata, pesnika, popisuje, Celje 1933, str. 49). In če drži, da »je večkrat sam o sebi rek: »Pet čevljiv merim, palcev pet« (F. Levec, Dr. Franc Prešeren, Zvon V, Dunaj 1879, str. 50), da potem takem to ni samo njegov verz, temveč tudi označba njegove velikosti, je bil visok okoli 170 cm ali malce več (po računu 171,15 cm).

Nemara prvi podatek o tem, kako se je nosil Prešeren, sega v njegova gimnaziska leta, ko se mu 1820 ni obetal v vedenju najboljši red. Ko je to zvedel njegov stari stric in je glede tega povprašal pri profesorju, je dobil odgovor, da Prešeren »le samo klobuk malo bolj pokoncu nosi«.

V prenesenem pomenu bi bilo s tem rečeno, da se je nosil Prešeren ponosno ali samozavestno, po takratnih pojmovanjih za gimnazijca celo nekoliko preveč. Če pa razlagamo podatek dobesedno, odseva prav tako značilno ravnanje v gimnaziji predmarčne dobe: dijaki so se moralni vesti natančno tako, kakor so predpisovala pravila spodbokane in tudi udržanega vedenja; kar ni bilo do pike v skladu s takšnimi pravili, je povzročilo nižjo oceno v vedenju. Pri slednjem od obeh razlag bi šlo po vsej verjetnosti za prešerno ali razposajeno gesto ali morda tudi za nevednost dijaka kmečkega rodu. V tistem letu, 1820, je nosil Prešeren pač cilinder; ta je bil značilno moško pokrivalo t. i. bidermajerskega obdobia v oblačilni kulturi, ki zajema v Srednji Evropi leta od konca 2. desetletja 19. stoletja do okoli 1850.

Iz Prešernovih dunajskih let izvira zapis, ki je njegova vsebina značilna tudi za poznejši čas. Matija Gollmayer pravi: »Če priprosteljši Prešeren n. pr. v obleki pravega ni znal pogoditi, učil ga je Crobath, kako naj se oblači, da bo pristojne... Za vsak tak blagohoten opomin pa je – kakor je navada dobrodušnim ljudem – bil že takrat Prešeren Crobathu iz srca hvaležen.«

Ko se je 1828 Prešeren vrnil v Ljubljano, je prinesel s seboj m. dr. obleko, ki mu jo je »naredil« moravski grof Dubský, pri katerem je bil domači učitelj. »Blago tiste sukunje je bilo tako lepo, da tacega do takrat sestre v Vrbi nismo videle še nikoli. Zelenkaste barve je bilo. Me smo si pozneje iz sukunje nekaj doma naredile.«

Predvsem na zgodnejše ljubljansko obdobje se nanaša naslednji opis Prešernove sestre Lenke. »Tako se je nosil, kot drugi: akurat tako je hotel imeti, kakor je šega peljala. – Ko je v Šent Ropret (na Koroškem, kjer sta bila Prešernova sestra in mati pri bratu oz. sinu duhovniku) prišel, je bil v črnem fraku, ker je bilo to po leti... Po zimi je bil v sukunji. – Za ta lepo je imel črno obleko (črn gwant); drugače pa peplenate, tudi zelenkaste barve... Za vsak dan je kapico s šildom imel na glavi. V Ljubljani sem ga takega videla. Če je

Goldenstein: Prešeren, 1850

pa kam iz mesta vun šel, je vselej klobuk vzel... V njegovih zadnjih letih sem ga le malo videla... Pravili so takrat o njem, da je lepo narejeno obleko časih nosil zelo površno. Na obleko res ni nikoli preveč dal in je ni znal varovati.« Betty Kogl, ki se je seznanila s Prešernom že kmalu po njegovi vrnitvi v Ljubljano (F. Kidič, Prešernov album, Ljubljana 1949, str. 270), se spominja, da je nosil »temno obleko, po tedanji šegi večjidel frak. Nikoli ga nijsem videla v svitli obleki, a vedno s cilindrom na glavi.«

Janez Trdina, ki se je seznanil s Prešernom 1844, je, kot je podoba, iz druge roke zvedel, da Prešeren po nesrečni ljubezni do Julije Primic »na obleko ni pazil več tako skrbno kakor nekdaj, dostikrat so ga videli prav borno opravljenega.«

Rudolf Endlicher (roj. 1823), polbrat Crobathove žene, je poznal Prešerna v obeh obdobjih, verjetno bolje v poznejšem. Takole je 1882 pripovedoval Tomu Zupanu: »Prešeren ni dosti nase držal po zu... inje; hodil je zmirom črno oblečen, dostikrat v fraku: Velikokrat bolj oguljena sukna, a črna vendarle.«

Podobno se glasi pričevanje dolgoletnega Prešernovega prijatelja Franca Sertiča, ki mu je bil blizu v obeh obdobjih. Nosi je navadno črno obleko in sicer tako dolgo, da ni bila več dostojna za takega moža. Dr. Crobath mu je ob taki prilikai dejal: Prijatelj, pojdi h krojaču in naroči si novo oblačilo, tak ne moreš že nikamor. Prešeren je šel, naročil obleko in jo takoj oblekel, ko jo je dobil. In stara pesem se je ponavljala.«

Tudi Janez Sajovic (roj. 1831), ki je videval Prešerna v njegovem zadnjem ljubljanskem obdobju, pravi: »Precej pošpehan je hodil.« Pa tudi sicer je Prešeren v slednjem obdobju posvečal obleki malo pozornosti: Matija Torkar (roj. 1832) sodi: »Na zunanjščini je bilo videti, da kot pesnik in modrijan ni dosti maral za nove šege v oblačilih, hkrati pa pove, da je nosil Prešeren cilinder pomaknjen »proti zatilniku.«

Janez Trdina, ki se je seznanil s Prešernom 1844 na Dunajski cesti proti Ježici, je povzel njegov takratni oblačilni videz takole: »Na sebi je imel frak, na glavi pa cilinder.«

Pozneje je nastal Trdinov zapis: »Obleka njegova je bila takale: Na glavi je imel strašno velik cilinder, dolg frak, čez katerega je po zimi še staši plašč iz debelega ruskega sukna, za večnost narejen, ogrnjal.«

In da se je približno v istem času hotel Prešeren nositi delno tudi »kot drugi« ali biti delno tudi urejenega videza, spričuje še podatek njegove sestre Lenke, da sta nečaka, ki sta stanovala skupaj s Prešernom, govorila: »Stricu moramo črevlje lepo osnažiti. Sicer bodo hudi.«

Vir, ki podobno kakor Trdina pričuje o zadnjih Prešernovih ljubljanskih letih, 1844 do 1846, je Ivana Wohlmut-Sadnikarjeva (roj. 1826), gostilničarska hči z Glinic. Ta je (pod vplivom matere?) zamerila Prešernu da se je nosil tedaj »za svoj stan vendarle nekako zanemarjeno. Naša mati so nekotrat slišali, da mu dekleta pravimo doktor. So pa na to rekli: Ja, ali je doktor – saj še enemu šuštarju ni podoben.« Takrat je doktorjev le malo bilo v Ljubljani.«

Ivana Wohlmut-Sadnikarjeva je prispevala tudi nadrobnejši opis o tem, kako se je nosil Prešeren v letih 1844 do 1846: »Pokrit je bil zmerom s cilindrom. A njegov cilinder je bil večkrat robat, kakor malo potlačen...« Prešernova obleka je bila »temnosivkasta in vsa iz enega blaga, Mohrengrau' smo taki bariči takrat rekli. Svitle obleke ni nosil nikoli... Kravato okrog vratu je nosil precej visoko. In kakor so jo takrat imeli, da se nič ni vun videla srajca. Kravata je bila zmeraj

črna. Njegova na zgornjem robu večidel precej vporabljena... Suknja mu je segala komaj ali pa le do kolen; dalje ne. – Ovratnik pri suknni je bil po takratni šegi širok; njegov zavoljo dolgih las le malo snažen. Na obeh straneh pri žepih suknnje so takrat nosili velike odmahljaje (láčne). Tudi na njegovi suknni sta bila taka láčna.«

S tem je vnovič izpričano, da se je Prešeren dosledno nosil v temnem in s tem sledil barvni usmeritvi bidermajerske moške mode; njegova oblačila so bila deloma obrabljena ali premalo snažna, glede zavezovanja kravate pa se je ravnal po bidermajerski moški modi, ki je zahtevala, da so bile kravate zavezane umetno, m. dr. tudi tako obsežno, da se srajca skorajda ni videla, podobno kakor je razvidno tudi z Langusovega portreta Smoleta in deloma s Strojevega portreta Crobatha. In še v nečem je sledil moški modi tistih let, in sicer ko je, kakor (neobjavljeno) pripoveduje Ivana Wohlmut-Sadnikarjeva, »časih bil do vrata gori zapet. So pa naša mati rekli: Danes pa Prešeren gotovo srajce nima. Pa taká glava, pa tako oblečen...« Toda srajco je nedvomno imel, le da se je v 40. letih prej visoko stojec ovratnik, kot rečeno, zavhal navzdol.

Ko smo navedli omembre vredna pričevanja o Prešernovi obleki v Ljubljani in opredelili poglavitev razloge za njeno ugotovljeno podobo, moramo ob tem vsekakor v temelju odšteti gmotni dejavnik. Kajti Prešernovi dohodki v vseh 14 letih službe pri Crobathu niso bili najslabši. Lujiza Pesjakova je 1882 povedala Tomu Zupanu, da je Prešeren kot Crobathov koncipient zaslužil prvi dve leti po 600 goldinarjev, potlej pa po 800 goldinarjev na leto.

Z drugimi besedami: za primerno obleko je imel denar. Po svoje spričuje isto tudi Lenka Prešernova: »Z denarjem France sploh ni znal.« Prešeren je vse razdal; enkrat je imel že le dve srajce, ko pa pride neki revez prosi, on vkaže svoji sestri, ki je bila pri njemu, eno mu dati.«

Po Ernestini Jelovšek je nosil Prešeren temnorave, skorajda črne lase »navadno zelo dolge.«

Dolgi lasje, kakor jih je nosil Prešeren, so bili takrat v Ljubljani redki, če ne izjemni, saj je dejal Rudolf Endlicher: »Drugi pa niso takrat tako dolgih las nosili.« Znalo je, da so v tisti dobi veljali dolgi lasje za znamenje svobodomiselnosti, pozneje tudi revolucionarnosti. Ali je nosil Prešeren takšno pričesko iz navedene razloga? V virih ni nikakršne opore za odgovor na to vprašanje.

Nosi je zlato uro, ki jo je dobil od moravskega grofa Dubskega in je stala 40 goldinarjev; po Prešernovi smrti so jo prodali v Kranju na dražbi za 10 goldinarjev.

Po izročilu naj bi bil imel Prešeren leseno pipo, ki je bila »na glavi in tulcu okovana z belim pakfonom. Ohranjeno je pričevanje Rudolfa Endlicherja, po katerem je Prešeren po obedu pogosto prihajal na črno kavo h Crobathovim, kjer sta bila na hrani poljska pregnanca Horodyski in Korytko; ob takšnih priložnostih je Endlicher »videl, da je tudi dr. Prešeren vedno redno kadil.«

Za čas, ki ga je Prešeren prebil v Kranju, se pravi za zadnji dve in pol leti njegovega življenja, so na voljo razmeroma številni viri o tem, kako se je tedaj nosil. –

V zvezi s tem je treba najprej povedati, da so bili osebni dejavniki, ki so opredeljevali njegov oblačilni videz, isti ko v Ljubljani od sede 30. let naprej. Prešeren je prišel v Kranj zagrenjen in v letih, ko moški komaj še sprejemajo modo; vrh tega je ostal neporochen, pa tudi sestra Katra, njegova gospodinja, je v tem pogledu premalo skrbela zaradi. Za svoje denarne zadeve se je Prešeren pač le malo brigal, (posebej) tudi za tiste, ki so bile povezane z obleko. Vrh tega je bil tudi v Kranju izredno radodaren. Ernestina Jelovšek se spominja, da je njej oz. njeni materi ob omenjenem obisku pri Prešernu pripovedoval gostilničar Mayr: »Če je imel (Prešeren) dve sukni ali dva para črevljev, in je srečal revez, precej ga je oblekel ali obul.«

O tem, kako se je Prešeren v nadrobnostih nosil v Kranju, pričuje zlašči dva vira. To je poročilo Prešernove nečakinje Marijanе Grom (roj. 1838) (T. Zupan, Marijana Grom, Mladika XV, Ljubljana 1934, str. 191 d) in poročilo krojača Miha Pučnika (roj. ok. 1820),

Marijana Grom trdi, da je bil Prešeren v Kranju delno sivih las. Nosi je »precej dolge« lase, ki so bili »vrh čela... malo postrizeni... Potlej so bili pa nazaj vrzeni, da so zadaj dolni na suknjeni ovratnik mahali. Toda niso (Prešeren) imeli takoj dolgih, kakor sem jih časih videla na podobah.« Ta opis potrjuje in dopoljuje Miha Pučnika: »Lasje so bili dolgi, posebno zadaj: tako da so mu bili do suknjnega ovratnika. Lase je imel malo skravzane, že nekaj sive – a imel jih ni nikdar črez ušesa.«

Miha Pučnik pravi, da je bil Prešeren »vedno čisto obrit.« V Kranju se je ohranilo tudi izročilo, da je v brivcu »sleherni dan prihajal naš pesnik, da ga obrije in mu pove, kaj je novega v mestu.«

Uro je nosil Prešeren v Kranju drugače kot v Ljubljani. Miha Pučnik je povedal: »Verižico za uro (je) imel iz črne svile in krog vratu. A redoma pa ure imel ni.« In: »Palico (je) nosil, ko se je sprehajal, vedno.«

Kljub vsemu povedanemu so Prešerna na kmetih imeli za gosposko oblečenega. Ko sta s Kastelcem okoli 1840 prišla v Moravče, se je nanju ohranil spomin, da sta bila »gosposko oblečena Ljubljančana.«

Zgodovina ljubljanske univerze

Leto 1919 je najpomembnejši mejnik

Merilo stopnje razvojnega nivoja bila katerega naroda se prav gotovo odraža tudi v stopnji njegovega šolstva in v kakšni meri se njegov jezik lahko uporablja na vzgojnem in znanstvenem področju.

Ko so univerze v srednjem veku začele nastajati in se razvijati, je bilo eno glavnih središč novega šolstva nedaleč od slovenskega ozemlja, v sosednji Italiji. Od leta 1222 naprej je bila najbližja univerza v Padovi, oddaljena ne doli več kot 200 km zračne črte. Sem so naši ljudje precej hodili študirat, nekateri pa so tu tudi postali profesorji. Na drugih straneh, proti severu in vzhodu, so univerze nastajale doli počasneje. Prva je bila univerza v Pragi (1348), druga v Krakovu (1364), tretja na Dunaju (1365), četrta v Pecsi na Madžarskem (1367).

Ko je v habsburških deželah, kamor je spadalo tudi devet deset slovenskega ozemlja, zmagal katoličizem nad reformacijo, so v njih prevzeli jezuiti vodstvo skoraj celotnega srednjega in višjega šolstva. Dosegli so vpliv na obeh dotedanjih univerzah, v Pragi in na Dunaju, ter ustanovili celo vrsto novih šolskih središč, kjer so poleg srednjih šol v okviru svojih kolegijev organizirali tudi delen ali celoten študij filozofije in teologije. Tako je bilo tudi v Ljubljani. V začetku 17. stoletja so začeli s predavanji moralne teologije, v začetku 18. stoletja pa so z denarno podporo stanov in posameznikov predavanja močno razširili, tako da lahko govorimo o (za tedanje pojme) popolnem študiju filozofije in nepopolnem študiju teologije. To je bila visoka šola, ni pa bila univerza, ker (vsaj po doslej znanih podatkih) ni imela pravice podeljevanja akademskih naslovov (magisterija, doktorata itd.). Študentov je bilo nekaj nad 200.

Prosvetljeni absolutizem je začel z velikimi šolskimi reformami. Ob ukinitvi jezuitskega reda (1773) je jezuitske šole prevzela država. Kot profesorji so deloma ostali bivši jezuiti, deloma so postavili nove iz duhovščine, pozneje tudi izmed neduhovnikov. Novi tip šole je dobil ime licej. V Ljubljani je imel dvoletni filozofski, štiriletni teološki študij in medicinsko-kirurški študij za kirurge in babice.

Naslednjo spremembo je prinesla doba francoske vlade, ko so jeseni 1810 začele delati v Ljubljani tako imenovane »centralne šole« (écoles centrales) s petimi študijskimi smermi: za zdravnike, kirurge, inženirje, arhitekte, pravnike in teologe. Centralne šole so imele tudi pravico podeljevanja akademskih naslovov, bile so torej res prava univerza. Študentov je bilo 300. Ko so se 1813 vrnili Avstriji, so obnovili šolstvo v prejšnji obliki (z licejem).

Revolucija 1848 je prinesla nov val zahtev po povečanju ljubljanskega visokega šolstva, po vpeljavi novega in večjega obsega študija ali pa še posebej po ustanovitvi univerze v Ljubljani. Del teh zahtev je bil nadaljevanje ali ponavljanje enakih hotenj, kakor so se kazale že dostikrat poprej – del teh hotenj pa je bil nekaj kvalitetno popolnoma novega. Zahteva po univerzi v Ljubljani se je namreč prvič oglasila kot del slovenskega narodnega programa.

Solske reforme, ki so sledile revoluciji, so spravile univerzitetni študij na višjo stopnjo, obenem pa so ga omejevale na manjše število središč. Tako je bil ukinjen tudi ljubljanski licej in Ljubljana je bila zdaj oddaljena od univerze veliko bolj kakor prej. Slovenci so univerzo posebej močno zahtevali v kratkem obdobju najbolj odločne in dejavne slovenske politike, v času taborov 1868–71, pozneje pa se je politični boj za slovensko univerzo posebno široko razmahnil po letu 1898, v času, ko so se

Zato se vsak narod prizadeva, da bi imel čim bolj spopolnjene učne zavode, da bi njegov jezik bil usposobljen in na dovoljni višini, da bi v njem vzgajali nove generacije in tako dosegel tudi mednarodno priznanje in ugled.

Lansko leto je Slovenčina dosegla ugledno mesto tudi v učnem sistemu Viktorije, saj je postala eden predmetov, ki se upoštevajo pri izpitih za High School Certificate.

Ta uspeh nas je napotil, da se ozremo nazaj v staro domovino in našim bralcem podamo malo zgodovine najvišje slovenske učne ustanove, vsečilišča v Ljubljani:

štrelje naše almae matris. S tem svetim trenutkom stopa naš narod v zgodovino, ki je ne izbriše nikdar nikoli več.«

Na filozofski fakulteti je bil v prvih letih urejen študij tehle strok (kot glavnih predmetov): filozofija, pedagogika, geografija, zgodovina, umetnostna zgodovina, slavistika, romanistika, germanistika, klasična filologija, primerjalno jezikoslovje; mineralogija, geologija, botanika in zoologija, matematika, fizika, kemija. Na tehniki je bilo mogoče študirati gradbeništvo, arhitekturo, elektrotehniko, montanistiko in kemijo; tu je bil tudi dveletni geodetski tečaj. Študentje strojništva so lahko študirali v Ljubljani le prvi dve leti (na oddelku za elektrotehniko), nadaljevati in končati pa so morali študij drugje. Medicinska fakulteta je imela samo prva dva letnika (z biologijo, fiziko, kemijo, anatomijo, histologijo in fiziologijo). Možnosti za študij se v času med vojnami niso kaj dosti spremenile. Na filozofski fakulteti je bil leta 1925 omogočen študij primerjalne književnosti, leta 1940 pa etnologije. Na tehniški fakulteti je bil dveletni geodetski tečaj leta 1928 razširjen v štiriletni kulturno-geodetski študij, a je bil že leta 1931 zaradi zmanjšanja proračuna odpovedan. Leta 1938 je bil omogočen študij metalurgije. Poglavitna pridobitev univerze je bil nedvomno začetek postopnega širjenja študija medicine; jeseni 1940 je bil vpeljan 3. letnik (s patologijo, kirurgijo in interno medicino) – nadaljnje korake pa je preprečila okupacija.

Poglavitni del svojega razvoja je univerza napravila še po osvoboditvi, pa naj to merimo po številu fakultet ali študijskih možnosti, po številu študentov in disertacij, profesorjev in sodelavcev ali po številu na novo zgrajenih stavb.

Seveda ne moremo govoriti o univerzi, ne da bi se dotaknili drugih visokih šol. Poleg Akademije za glasbo, ki je nastala že pred vojno, poleg Akademije za igralsko umetnost in Akademije upodabljajočih umetnosti, ustanovljenih takoj po osvoboditvi, je pozneje nastala še cela vrsta višjih in visokih šol, najprej v Ljubljani, od leta 1959 naprej tudi v Mariboru in nato še drugod – tako Višja pedagoška šola v Ljubljani (1947), pozneje preurejena v Pedagoško akademijo, Višja šola za medicinske sestre in še dve drugi zdravstveni šoli (1951), pozneje združene v Višjo šolo za zdravstvene delavce, Višja šola za socialne delavce v Ljubljani (1955), Višja upravna šola v Ljubljani (1956), Višja šola za telesno vzgojo (1956), pozneje spremenjena v visoko šolo, Višja ekonomska komercialna šola v Mariboru (1959), Višja tehniška šola v Mariboru (1959), Višja agronomška šola v Mariboru (1960), Višja pravna šola v Mariboru (1960), Višja pomorska šola v Piranu (1960), Pedagoška akademija v Mariboru (1961), Višja kadrovska šola v Kranju (1963) in druge.

Leta 1975 se je združilo v ljubljansko univerzo poleg prej navedenih desetih fakultet še deset drugih šol in akademij. S podobnim samoupravnim sporazumom so se mariborski visokošolski zavodi združili v univerzo v Mariboru. S tem smo dobili precej drugačno univerzo, kakor pa je bila tradicionalna predstava o njej, hkrati pa smo dobili tudi drugo slovensko univerzo.

Zopet naj se opravičimo za škrata, ki nam je še posebno ponagajal v pretekli številki "Vestnika". Tokrat je zamenjal celo naslove. Vse kar za sedaj lahko storimo je, da se čitateljem opravičimo. Zboljšanja pa ne bo, dokler ne bomo postali bolj neodvisni pri svojem delu.

Ta neodvisnost bo prišla le z veliko večjo finančno zmogljivostjo našega časopisa. Vsak čitatelj nam lahko pri tem pomaga. Kako? Morda ne toliko z denarnim prispevkom kot s tem, da pridobi novega naročnika. Z vsako novo naročino se bodo naše izgube zmanjšale. Naročnina se že leta ni zvišala, čeprav so se cene papirja, tiskarja in poštnine dvignile. Dosedaj je breme

Slovenian Association Melbourne,
P.O. Box 185
Eltham, Vic., 3095

Datum:

Priloženo pošiljam ček — poštno nakaznico za \$ za "VESTNIK". Prosim, da mi ga pošljate na sledeči naslov:

IME IN PRIMEK:

CESTA:

MESTO: POSTCODE:

Podpis:

izgubnosilo S.D.M., kajti bilo je mišlenja, da z vzdrževanjem slovenskega časopisa, do gotove meje, izpoljuje več kot samo ozko društveno udejstvovanje. Z "Vestnikom" nudi tudi nečlanom pisano slovensko besedo v Avstraliji. Čas prihaja, da tudi široka slovenska javnost bolj podpre našo publikacijo, ki bo na ta način postala vse večje zrcalo našega skupnega udejstvovanja. Naj dodamo še to, da se vsa nakazila, ki prihajajo na račun "Vestnika" uporabijo izključno v plačevanje izdatkov zanj. Izključena so darila za stvari stroj, katera zadržana v banki vse do nabave.

Človek živi sredi državnih, cerkvenih in drugih zakonov kakor muha v pajčevini.

I. CANKAR

Bedak, ki spozna, da je bedak, ni več bedak.

F. M. DOSTOJEVSKI

Federalna vlada Avstralije je vzpostavila posebno telo, ki naj bi raziskalo probleme pri priznanju kvalifikacij pridobljenih izven Avstralije.

Ta odbor za raziskavo priznanja prekomorskih kvalifikacij bo preučeval težave, ki jih imajo preko morja kvalificirani naseljenci pri zaposlitvi v svojem poklicu. Odbor bo naprosil vse zainteresirane posameznike in organizacije, da podajo svoja gledišča.

Telefonska prevjalna služba TIS je pred nekaj meseci prekoračila prvi milijon telefonskih klicev.

Ta služba je pričela delovati leta 1973 v Melbournu in Sydneju. Sedaj odgovarja na povprečno 700 telefonskih klicev dnevno. Na razpolago pa imajo tolmače za kakih 70 jezikov v 17 centrih Avstralije.

Služba deluje v glavnem od 8. ure zjutraj pa do 6. ure zvečer. Za nujne slučaje pa se jih lahko kliče tudi izven teh ur.

79.1% emigrantskih družin v Melbournu poseduje svoje hiše, medtem ko je procent med v Avstraliji rojenimi le 72.1%. V nekaterih neavstralskih etničnih skupinah je ta odstotek lastništva hiš dosegel 92%. Ta odstotek lastništva hiš je v Melbournu mnogo višji

kot v Sydneju, kjer posedeju svoje hiše le 73.1%. Statistike tudi kažejo, da med tremi najstevilnejšimi etničnimi skupinami v Melbournu, italijansko, grško in jugoslovansko, je med jugoslovanskimi 87.9% hišnih posestnikov.

Poleg pomoči Federalne vlade Avstralije je "Australian-Yugoslav Welfare Society" dobila tudi pomoč od vlade Viktorije. G. Minister Kenneth je odobril \$2000 za plzčilo najemnine za uradne prostore. Ob naznanih te podporah je minister Kenneth dejal, da ta organizacija deluje že od leta 1977 in, da je v času od julija 1979 pa do decembra 1981 pomagala v 5139 slučajih ljudem ki so se znašli v družinskih, pravnih, zdravstvenih, finančnih, delovnih, stanovanjskih in sličnih težavah.

Državna knjižnica Viktorije je zaposlila posebno knjižničarko za potrebe pripadnikov neangleških etničnih skupin. Knjižnica stalno širi svojo zbirko neangleških publikacij in knjig. Stalno dobivajo tudi preko 30 časopisov tiskanih na različnih jezikih v Avstraliji in preko morja. Kdor hoče kaj več podatkov o tej zbirki naj telefonira kar naravnost knjižničarki gdč. Maušarian na številko 669 9047.

Kaj, kje, kdo?

V Šmartnem pri Litiji je v nedeljo 14. februarja, v starosti 72 let preminul Martin Davorin Mandelj, oče Petra Mandelja, bivšega predsednika S.D.M. Pokojnik je bil že dalj časa bolan in zdravniki niso predvidevali možnosti okrevanja. Petru, ki mu je usoda naklonila, da je pred mesecem dni, ob svojem obisku v Sloveniji še videl očeta živega, kakor tudi ge. Ivi, gdč. Anici in ge. Mariji Hervatin izrekamo iskreno sožalje.

Ga. Magda Pišotek, učiteljica slovenske nedeljske šole pri S.D.M. bo imela v bodoče še več dela. 29. januarja se je v Royal Women's Hospitalu njena družinica obogatila še za enega člana — rodila se jim je "baby-girl". Nadejmo pa se, da bo kljub zahtevnostim dojenčka ga. Magda še vedno mogla, kakor dosedaj, nadaljevati s svojim nesebičnim delom za slovenske otroke.

Nobene bojazni ni več, da bi ime Hartman v Melbournu izumrlo. Maks V nedeljo 31. januarja sta se in Micika Hartman sta zopet postala v cerkvi sv. Cirila in Metoda "dedek in babica", ko se je pri Maksi in Violeti Hartman pred dnevi oglašila štorklja in jima prinesla fantka.

K svojima bratom Stankotu in Valterju Prosenaku sta 26. januarja prispele na enomesecni obisk sestra ga. Vilma in njen soprog g. Jože Sekolec. Oba sta doma iz Slovenske Bistrike, lepega mesta na Spodnjem Štajerskem, tam kjer se prelepi grički pričnejo vzpenjati proti Pohorju in kjer je doma vinška kapljica, ki nosi slikovito ime Ritoznojčan.

Na obisku pri sorodnikih g. Emilu Zajcu in ge. Slavi Kastelic sta bila upokojeni Profesor Ljubljanskega učiteljišča Tone Kos in njegova soproga Ana. Ga Ana je sestra Emila in Slave, oba dobro poznana na "Planici". Prof. Kos sedaj uživa zasluženi pokoj v Prapročan pri Ljubljani.

Na 17. februarja so položili k večnemu počitku majstarejšo Slovenko v Viktoriji - 93 let staro Skokovo mamo iz St. Albansa.

FROM BRISBANE:

"CONGRATULATION!"

JOŽE PLUT, or better known in Brisbane as "our ate" has celebrated on th 6th January his 95th birthday. He is the oldest Slovenian in Australia and probably our first permanent settler in this country. He left Slovenia on 11th November 1926.

He celebrated his birthday in good health and full stamina, surrounded by his children and his grandchildren. Despite his old age he is still very active in his garden and his home produced wine is famous among his friends.

Brisbane Slovenians are very proud of "naš ate" and we wish him good health and many more years to come. Živijo!

Za Slovence v Brisbane
Janez Primožič"

Popravljamo zasebno in za vse večje zavarovalnice.

A. V. MOTOR BODY REPAIRS

1/117 LEWIS RD., WANTIRNA SOUTH, 3152,
Telefon delavnice 221 5536 — VIC.

TOWING SERVICE 24 ur dnevno
na telefonu 221 5757
ali pa doma — 232 4314

Rojak VOJKO VOUK

Od prvega oktobra lanskega leta je bilo vpeljano plačilo za ocenitev sposobnosti tolmačev in prevajalcev, katero opravi Odbor za akreditiranje tolmačev in prevajalcev. Plaćati je treba \$10 za tolmača 1. stopnje, \$15 za tolmača 2. stopnje in \$25 za 3. stopnjo.

Kaj storiti, kam se pritožiti, ako mislite, da se glede vašega etničnega ozadja, rase, barve kože, spola, verskega ali političnega prepričanja, družbenega izvora itd. z vami v službi ni pravilno postopalo?

Vso pravico imate, da se v takem slučaju pritožite na Odbor za pobijanje diskriminacije. Ti odbori obstajajo v vseh deželah Avstralije. Naslove pa boste dobili v telefonskih imenikih glavnih mest.

RESTAVRACIJSKE

Prvi gost: »Ocvrto ribo!«
Drugi gost: »Tudi meni ocvrto ribo, ampak svežo!«
Natakar kuhanju: »Dvakrat ocvrto ribo, eden hoče svežo!«

— Naročil sem biftek z jajcem. Kje je biftek?

— Pod jajcem.

— Natakar, račun!

— Kaj ste jedli?

— Ne vem. Naročil pa sem zrezek z gobami.

Gost brezupno išče svoj klobuk in se obrne k natakarju:

— Kako naj bi jaz vedel, zaj ga nisem požrl!

— Kdo bi vedel, bil je iz slame!

— Natakar, prinesite mi, prosim, zobotrebec!

— Jih nimamo. Nekoč smo jih imeli, pa smo to opustili, ker so jih vsi stran metali.

VAŠA DOMAČA TURISTIČNA AGENCIJA DONVALE TRAVEL

1042/1044 DONCASTER ROAD,

EAST DONCASTER, VIC. 3109

TEL.: 842 5666 (ALL HOURS)

Obiščite našo pisarno ki ima lastni prostor za parkiranje. Po želji prideš tudi na vaš dom. Z nasveti pri načrtovanju in pri urejevanju Vašega potovanja po Australiji ali preko morja (pri nabavi potnih listov, viz...) Vam je na uslugo:

Eric Gregorich
DONVALE TRAVEL SERVICE

1042/1044 DONCASTER ROAD,

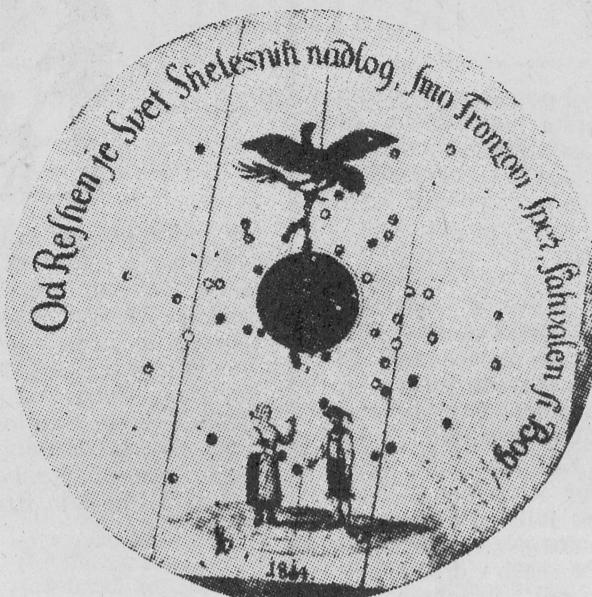
EAST DONCASTER, VIC. 3109

TEL.: 842 5666 (ALL HOURS)

Že od leta 1952 je ime GREGORICH dobro poznano v Viktoriji vsem, ki se odpravljajo na potovanje.

Kronos z ljubljanskim grbom. Tarča, olje na lesu, 1780.

Kranjica in Kranjec. Tarča, olje na lesu, 1814.

Slepa kura. Tarča, olje na lepenki, 1862.

Strelske družine pri Slovencih niso prav nič novega. Ljubljana sama je imela "Društvo ljubljanskih ostrostrelcev", ki je obstajalo okoli 400 let in je bilo brez dvoma najstarejša organizacija na ozemlju cele Jugoslavije.

Obširna zapuščina tega društva je sedaj v rokah Ljubljanskega mestnega muzeja. Med to zbirko se nahaja kakih sto bolj ali manj poslikanih tarč, zvezčine okroglih lesnih plošč, ki so služile

vnetim strelcem kot trenutno, a doma na steni kot trajno dokazilo njih spremnosti.

Strelci so kar tekmovali med seboj kdo bo pri priznanemu maščanskemu slikarju naročil lepo in slikovitejšo tarčo. Te tarče so povečini krasile leta 1876 zgrajeno strelišče pod Rožnikom, katero je obstajalo vse do leta 1946.

Najstarejša teh tarč nosi letnico 1719, poslednjo pa je naslikal slikar Edo Držaj leta 1940 za 375-letnico dru-

štva. Tarče so vabljive s svojo vsebinsko zgovornostjo. Odlikujejo jih nešteti prizori iz klasične mitologije, iz bližnje in daljne zgodovine ter iz življenja strelcev samih.

Poslikana tarča ni služila samo temu, da so streljali vanjo; po običajnem streljanju so jo obesili na steno v strekišnem prostoru kot dokument svojih sposobnosti.

Na tarčah so razvidni tudi podpisi slikarjev, ki so jih izdelali. Med njimi

poznana imena kot Anton Karinger, Pavel Kunl, Franc von Goldenstein, Jurij Tavčar, Peter Žmitek, Saša Šantel in Edo Držaj.

Med portreti članov društva pa so portret barona Žige Zoisa, župana Hradeckega, dr. Stoeckla in Mihaela Smoleta.

SLOVENSKI STRELCI V MELBOURNU? Boste iz gornjega povzeli kakšno idejo?

Za naše lovce

Waltzing Matilda

Slovenci vedno radi zapojemo. Če smo sami med seboj je to lahko, saj vsi znamo številne narodne. Če pa smo v mešani družbi je pa malo težje. Melodije še nekako gredo a besedila nam delajo težave.

Najbolj znana in priljubljena avstralska ljudska pesem je seveda "Waltzing Matilda". Kolikokrat jo poskušamo peti v mešani družbi, pa kaj ko ne znamo besedila, razen refrena. Pa nas ni treba biti nič sram. Veliko število rojenih Avstralcev ga tudi ne zna. Da pa v bodoče ne bomo imeli izgovora, ga zato danes objavljamo. Za dobro mero pa še slovenski prevod, ki je doživel svoj krst za letošnji "Avstralija day" na slovenski oddaji radia 3EA.

Nekoč veseli malhar počival ob tolminu je,
ve senci zelenih coolibah dreves
in si pel je in čakal, da mu voda v lončku vre:
Plesal boš valček Matilda z menoj.

Valček Matilda, valček Matilda,
plesal boš valček Matilda z menoj
in si pel je in čakal, da mu voda v lončku vre:
plesal boš valček Matilda z menoj.

Priskakljal je jarec, da napije se vode,
malhar pa plane ga zgrabi vesel
in zapel je ko tlačil si ga v malho svojo je:
Plesal boš valček Matilda z menoj.

Pa na iskrem konju prijava svojem kmet bogat,
z njim pa biriči — eden, dva, tri:
In če jarec ni tvoj ki v mathi svoji ga imaš,
plesal boš valček Matilda z menoj.

Se dvigne zdaj malhar in poskoči v tolmin:
Nikdar me živega vjamete ne.
In še danes se čuje ob tolminu glas njegov:
Kdo pojde plesat Matilda z menoj.

Once a jolly swagman camped by a billabong,
Under the shade of a coolibah tree;
And he sang as he watched and waited till his billy boiled,
'You'll come a-waltzing Matilda with me!'

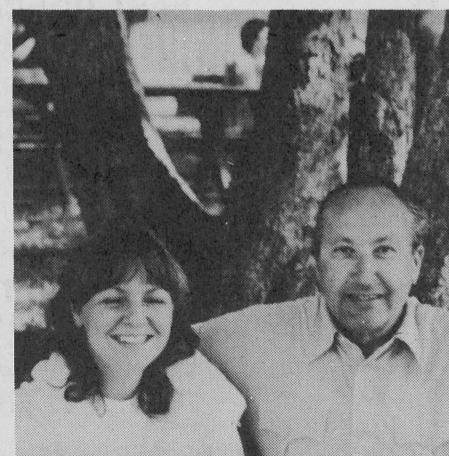
Chorus 'Waltzing Matilda, waltzing Matilda,
You'll come a-waltzing Matilda with me,'
And he sang as he watched and waited till his billy
boiled,
You'll come a-waltzing Matilda with me.'

Down came a jumbuck to drink at the billabong,
Up jumped the swagman and grabbed him with glee;
And he sang as he shoved that jumbuck in his tucker-bag,
'You'll come a-waltzing Matilda with me!'

Up rode the squatter mounted on his thoroughbred;
Down came the troopers—one, two and three.
'Whose the jolly jumbuck you've got in your tucker-bag?
You'll come a-waltzing Matilda with me.'

Up jumped the swagman, sprang into the billabong,
'You'll never catch me alive,' said he.
And his ghost may be heard as you pass by that billabong,
'Who'll come a-waltzing Matilda with me?'

Pestrost slovenskih priimkov nam je še posebno padla v oči ko sta se sestala na "elthamskem hribu" gdc. Breda Čebulj in g Pavle Česnik.

Cesen in čebula med veselim pomenkom.

V januarju smo v Melbournu imeli priliko spoznati gdč. Bredo Čebulj, ki je prispeval iz Ljubljane raziskovati življenje slovenskih naseljencev v Avstraliji. Gdč. Breda se pripravlja za diplomske izpit na filozofski fakulteti ljubljanske univerze in ji bo študija o

avstralskih Slovencih služila za diplomsko delo. Največ svojega časa bo prebila v Sydney; v Melbournu pa je bila le kakih teden dni. Obiskala je tukajšnja naša središča, kjer so jo rojaki sprejeli z vsem gostoljubljem, ki ga tukaj premoremo.

Surfers Paradise
Počitniško stanovanje — Holiday accommodation

ADMIRAL MOTOR INN
2975 Gold Coast Highway

5 minut hoje od Cavill Ave., zasebna stanovanja z vsemi udobstvi, barvna T.V., plavalni bazen. Brezplačen prevoz od TAA in ANSETT avtobusnih postaj. Organizirani izleti. Nizka tarifa izven sezone od \$18 dalje.

5 minutes walk from Cavill Ave.; very clean, fully self contained units; colour T.V.; swimming pool; free pick up service from TAA and ANSETT bus terminals. Tours arranged; low off season tarif from \$18.

Telefonirajte ali pišite — Phone or write

Mr. F. BERIĆ,

P.O. Box 691, Surfers Paradise, Queensland
Tel.: 075 39 8759

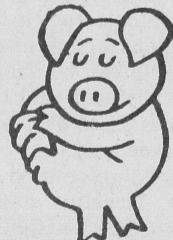
Predviden spored zabav in prireditv Slovenskega društva Melbourne v letu 1982

12. april 1982: Piknik — Velikonočni Ponedeljek
 1. maj 1982: Večer naših Mamic (Samo za Člane)
 9. maj 1982: Letni Ples — Izbira Lepotice
 12. junij 1982: Kostanjev Večer
 10. julij 1982: Balinarski Ples
 14. avgust 1982: Domače Koline
 4. september 1982: Dan Očetov (samo za člane)
 11. september 1982: Lovska Veselica
 9. oktober 1982: Country and Western Ples
 23. in 24. okt. 1982: Likovna Razstava
 13. november 1982: Vestnikov Večer
 11. december 1982: Miklavževanje
 27. december 1982: Piknik — Štefanovanje
 31. december 1982: Silvestrovanje

Vse te zabave se skozi leto lahko nekoliko spremenijo, če to Odbor smatra za potrebno. Za rezervacije kličite gospoda Maksa Hartmana na številko 850 4090, ali pa Anico Marčič na številko 870 9527.

ROJAKI ŽELITE PRISTNIH KRĀNSKIH,
ALI SLOVENSKIH PLANINSKIH KLOBAS
IN DOMAČEGA PREKAJENEGA MESA . . .

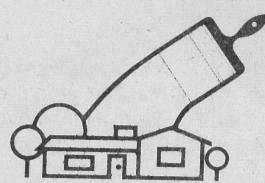
OBRNITE SE NA SLOVENSKO PODJETJE

**JOHN HOJNIK SMALLGOODS
PTY. LTD.**

209 215 St. George's Road, North Fitzroy, 3068
Tel. 481 1777

Postreženi boste v domačem jeziku

VALTERS PAINTING
and PAPERHANGING

Za prvovrstno pleskarsko delo
in obešanje zidnih tapet, se
obrnite na svojega rojaka

Valter-ja Prosenak,
72 PETRONELLA AVE..
WHEELERS HILL
Telefon: 561 5692

Predstavljamo slovensko slikarsko in pleskarsko podjetje

**SUNSHINE PAINTING SERVICE
PTY. LTD.**

62-64 MONASH STREET, SUNSHINE, 3020
Tel. 311 1040, 312 1533

Lastnik: JIM KOROŠEC, Priv. 336 7171

Svoji k svojim !

JOŽE URBANČIČ

Telefon: 850 7226

KAL-CABINETS

STROKOVNJAČI ZA:

kuhinjsko pohištvo — mizarsko opremo kopalnic, umivalnikov itd. —
vsakovrstne stenske omare in knjižne police.

SPECIALISTS FOR:

Kitchens — Vanity Units — Wardrobes — Book Shelves

Če gradite novo ali pa obnavljate staro obrnite se z zaupanjem na nas!
If you are building or renovating call on us with confidence!

3 Pamela Grove, Lower Templestowe, Vic.

INCOME TAX RETURNS

Skozi vse leto nudimo poklicne usluge
pri Vaših raznih davčnih obveznostih in problemih.

MERCURY TAX SERVICE

518 SYDNEY ROAD, BRUNSWICK, VIC. 3056
Telefon: 387 7055 (2 liniji)

Uradujemo:

od ponedeljka do petka 9 am.—8 pm.
v soboto 9 am.—1 pm.

Lastnik podjetja:
STANKO PENCA

NO APPOINTMENTS NECESSARY

NUCLEAR POWER FROM KRŠKO

BY TONE VAHEN

Yugoslav schoolchildren in the 1950s were assured by their geography teachers that their country was one of the richest in Europe in hydro-electric power potential. While this was certainly true, within two decades it had become obvious that water power, and even coal resources, would not be sufficient to meet the rapidly growing needs of industry. In 1970 the country was faced with the task of seeking new energy sources for the western part of Yugoslavia, a supply that would ensure a balance with the two major eastern sources — the Djerdap power station on the Danube in eastern Serbia and the huge coal-fuelled system at Obilić in Kosovo province. The experts did not take long to make up their minds, and in 1971 it was decided to build the first nuclear power plant in Yugoslavia.

This decision was taken jointly by the two republics, Slovenia and Croatia, where industry was the most developed and the need for energy the most pressing. First of all, a suitable site had to be found, this being a major factor in ensuring the safe operation of a nuclear power plant, which is the prime consideration. The choice was finally narrowed to Krško, a small Slovenian town on the river Sava, 100 km. east of Ljubljana, the Slovenian capital, and only 40 km. from Zagreb, the Croatian capital. Krško had much to recommend it: stable terrain with very slight risk of earthquakes, the proximity of the river Sava with a flow of from 200 to 300 cubic metres of water per second providing adequate water for cooling the reactor, favourable meteorological conditions, the closeness of industrial centres, reducing the length of transmission lines needed, and towns nearby which would supply enough workers for the construction and subsequent maintenance of the plant.

International bids were invited for the construction of the Krško plant, resulting in six tenders from five well-known firms: General Electric and Westinghouse of the USA, KWU of West Germany, ASEA of Sweden, and AECL of Canada. The investor had opted for the "turn-key" system, i.e. complete construction and equipment of the plant, as is the practice in other countries building their first nuclear power plant and therefore lacking the necessary know-how and experience to undertake the building and initial operation themselves. The most favourable offer to build a plant with a PWR (pressurized water reactor) of 635 MW was made by Westinghouse, which likewise guaranteed the most favourable credit terms with the help of the Export-Import Bank (EXIM).

On December 1st, 1974, President Tito laid the foundation stone of the nuclear power plant, marking the start of the biggest Yugoslav investment project of the 70s. The contract signed with Westinghouse in August of the same year made provision for considerable participation by the *Gradis* enterprise of Ljubljana and *Hidroelektra* of Zagreb in work on the actual plant and the dam on

the Sava respectively, by *Hidromontaža* of Maribor and *Djuro Djaković* of Slavonski Brod in installation work, and ATM of Zagreb. The value of the share undertaken by domestic firms amounted to 65% of the total value of the project. All the same, the most important part, technologically speaking — the reactor and total primary circuit — was to be supplied by Westinghouse from its factory in the USA.

Very soon, only a year after the start of the project, it became clear that the American partner was not as well prepared organizationally as had appeared in the early stages.

The New York design organization commissioned by Westinghouse to work on the Krško plant was very late in submitting its project, which naturally affected the pace of construction work. Because of the method of payment, which did not encourage the American partner to hurry, and various complications, coupled with the inexperience of the investors in countering the suppliers' delays, the completion date was continually being extended, and additions were made to the contract on several occasions, naturally with increases in the cost.

Despite these difficulties which the builders of such projects all over the world almost invariably seem to encounter first time out, paying for experience, the Krško undertaking has brought far-reaching changes in this commune. Even before the project, Krško was far from being economically underdeveloped — its paper mill is the largest in Yugoslavia, supplying four-fifths of all roto-paper for the daily press. Now, however, it has grown into the biggest power suppliers as well.

A large amount of ancillary construction work was needed, including the building of adequate approach roads to the plant's site, able to take heavy trucks and special vehicles carrying the bulky nuclear equipment. The heaviest are the steam generators, which together with the special vehicle weight over 500 tons. The necessary water supply for cooling called for the building of a purification plant to treat the waste water of the paper mill. This water contains hundreds of thousands of tiny cellulose fibres which might choke up the cooling system of the nuclear plant lying three kilometres downstream.

The building of the first Yugoslav nuclear power plant is of importance for the Slovenian and Croatian engineering (metal structures) industry since work on the Krško station — the one hundredth on the list of Westinghouse's nuclear reactors — gives the firms involved a reference for entering the highly competitive world market with its very stringent requirements. Relying entirely on their own know-how and development, they would certainly have had a hard job breaking into this market, and it would certainly have taken them much longer to do so. The two building organizations — *Gradis* and *Hidroelektra* —

were responsible for all; even the most important, safety structures, with which the foreign partner was completely satisfied. They used Yugoslav cements (which by American technical standards were not recognized as of sufficiently high quality to achieve the necessary strength of concrete). Both installation firms — *Hidromontaža* and *Djuro Djaković* — gradually adapted themselves while working to the strict standards of the projects and soon began undertaking work which Westinghouse was at first unwilling to entrust to local contractors.

The most important undertaking was undoubtedly the welding and raising of the steel dome 36 metres wide and 60 metres high which houses the heart of the power plant — the reactor and two gigantic steam generators, and the installing of the fuel containers, for which the contractors received special tribute, passing the quality test with flying colours.

The safety of the plant is always an aspect of paramount importance when a nuclear power station is constructed. Even before work started at Krško, the project had aroused some controversy and alarm. In the first place it was necessary to overcome fear of nuclear radiation, in other words, inform people of the actual effects of the operation of such a plant in an area inhabited by about 6,000 persons. This fear was not, in fact, very widespread or loudly voiced until the accident at the Three Mile Island power station in Hastings, USA, when the question was raised again, but promptly settled. More than radiation, however, most people were disturbed by the possible consequences of thermal waste water in the Sava river, which some opponents of the power plant claimed would do inestimable damage.

The contract stipulated that the temperature difference between the Sava

water on entry and the effluent water should be no more than three degrees, and that the water temperature should in no case exceed 28 degrees Centigrade. In view of this rather difficult condition, the designers made provision for the damming of the valley of the river Radovna in Gorenjsko, so that in the dry summer period the accumulated water of this Sava tributary could be used to augment the Sava and allow the plant to continue working at full power. This project met with fierce opposition from nature lovers, who objected to the inundating of one of the loveliest Alpine valleys in Slovenia. As a result, Krško's builders had to find another solution: they built two batteries of cooling towers so that far less water was needed at the entrance to the cooling system than under the original scheme.

As is the case everywhere in the world, various attempts were made by certain groups with purposes of their own to infiltrate the ranks of those opposed even to the peaceful use of nuclear energy. It was a particular problem to ensure the safe working of the uranium mine at Žirovski vrh, which in 1984 will start production of the yellow cake from which the suppliers will prepare the reactor fuel. The mine is also located in a sensitive Alpine environment, so that to ensure the highest safety standards completely new methods were used when constructing the waste storage chambers.

In June 1980, the first controlled chain reaction was started in the reactor, with fuel elements sent from the USA. The second filling of the reactor, in a year and a half's time, will be with uranium refined from the local ore. After that, local uranium will probably be used, there being enough, according to present estimates, to supply two plants of the Krško type.

A PATIENT HEALS HIMSELF

The December 1976 issue of the New England Journal of Medicine contained one of the few articles by a layman ever published in that prestigious periodical. "Anatomy of an Illness," by Norman Cousins of the Saturday Review, gave a dramatic, detailed account of self-cure and quickly became the subject of considerable debate about natural healing within and outside the medical community.

Cousins entered a hospital in 1964, aching all over and having difficulty moving his limbs. His doctor and close friend, William Hitzig, told him he had a form of arthritis affecting the connective tissue that binds cells together. In Cousins's droll view, the prognosis could be simply stated: "I was coming unstuck," he said. Experts soon diagnosed it as ankylosing spondylitis, a degeneration of collagen in the spine—and gave Cousins about one chance in 500 for full recovery. In great pain and against overwhelming odds, Cousins determined to fight.

VITAMIN C: He made a well-educated guess as to the cause of his condition: heavy-metal poisoning from recent exposure to diesel exhaust. He took himself off painkillers (seven years later, a study in the British medical journal Lancet confirmed Cousins's hunch that aspirin can be dangerous in treating collagen diseases) and tried vitamin C in huge doses. Each day, he took 25 grams of it—intravenously.

Then he discovered the medicine in laughter. Negative emotions could have negative effects on the body: what about positive emotions? He tried an extraordi-

nary experiment, showing himself Marx Brothers films and clips from "Candid Camera": "It worked... ten minutes of genuine belly laughter had an anesthetic effect and would give me at least two hours of pain-free sleep." Tests taken before and after laughter showed a positive drop in his red-blood-cell sedimentation rate, a key diagnostic measure. Laughing had only one negative side effect—it disturbed other patients. So Cousins, eager to get out of the hospital, continued his cure in a hotel at a third the cost, with better food and nobody waking him up to give him a sleeping pill.

He went on, slowly, to full recovery and credits this miracle cure to laughter, ascorbic acid, his powerful will to live and his doctor's rare willingness to try such an odd cure. The suggestion that "I was... the beneficiary of a mammoth venture in self-administered placebos... bothers me not at all." He has a fascinating chapter on the placebo (literally, "I shall please"), citing Sir William Osler's view that "the human species is distinguished from the lower orders by its desire to take medicine."

Other chapters touch on such large topics as creativity, longevity and pain, and raise timely questions about natural healing vs. pharmacology, holistic vs. traditional medicine and treating patients vs. treating diseases. These interesting issues get rather short shrift, but the core of Cousins's argument—his own case history—gives eloquent testimony to "the healing power of nature." Albert Schweitzer once told Cousins that "each patient carries his own doctor inside him. They come to us not knowing that truth. We are at our best when we give the doctor who resides within each patient a chance to go to work."

Slovenian Forest

The Republic of Slovenia is among the most thickly forested territories in Europe. In fact, half its total area is forested, and since natural conditions for tree growth are favourable everywhere, the forests are equally distributed. As many as nine areas in Slovenia are ranked as virgin forest reserves. The term "virgin forest" should not be taken in its strict sense; it simply indicates that these forests are rather inaccessible and their depths have not been disturbed by fellings.

The total area of these reserves is 350 hectares. The biggest of them, in the commune of Kočevje, in the south of the republic, comprises about 80 hectares of dense beech and pine. This reserve, called Krokar, was excluded from forestry exploitation as far back as 1885.

Second in size is the Pečke reserve (in the commune of

Novo Mesto) whose 60 hectares are covered with beech, pine, and spruce. This forest was subject to felling in the past, but only round the edges. The Rajhenovski Rog reserve (in the commune of Kočevje), extending over an area of 51 and a half hectares, is Slovenia's most beautiful beech and pine forest because it has been so well preserved. It was excluded from forestry exploitation in 1885, since which time it has been protected. The Krakovo forest (in the commune of Krško), Slovenia's only oak forest, covers an area of 50 hectares. The remaining five reserves are smaller in size.

The value of these virgin forest reserves lies mainly in the fact that their wealth of trees has been conserved in its original state and for this reason these areas are of exceptional cultural, scientific, and economic importance.

